

| **VARIA** |

UREDNIČKI UVODNIK

Pored radova uključenih u tematski blok o personaliziranome zlu u slavenskim jezicima, književnosti, kazalištu i filmu, drugi svezak broja 21. našeg časopisa sadrži još četrnaest znanstvenih priloga i pet stručnih prikaza. S obzirom na to da je poziv za tematski blok rezultirao prevladavajuće književnim temama, nastavljamo taj niz nadopunjujući književnoznanstveni okvir rusističkim, romanističkim i kroatističkim radovima.

Prva je u ovom nizu komparativno žanrovska analiza romana Arkadija Adamova *Slučaj „šarolikh“* (*Delo „pěstryh“*, 1956) Maje Pandžić, koja istražuje specifičnosti sovjetske varijante policijskoga proceduralnog žanra. Autorica pokazuje kako se sovjetska varijanta, premda uključuje temeljna obilježja zapadnog modela, od njega ipak udaljava time što istragu prikazuje kao ideološku misiju, a borbu s kriminalom uokviruje socijalističkom pedagogijom.

Boško Knežić u svojoj studiji bavi se ratnim putem talijanskog poručnika Luigija Carmagnanija rekonstruiranim na temelju njegovih pisama roditeljima, poslanim 1940. i 1941. godine s jugoslavenskog i ruskog ratišta, a posebnu pažnju pritom posvećuje komentarima urednika epistolara Giorgia Soffiantinija tumačeći ih u svjetlu mita o „dobrome talijanskom vojniku“. Slijedi još jedan talijanistički prilog, posvećen dramama Piera Paola Pasolinija, *Calderón* i *Svinjac*, kojima Valter Milovan pristupa posredstvom koncepta nesvjesnog u kontekstu Pasolinijeva stvaralaštva u cjelini te povezuje analizu navedenih drama s motivima specifične obiteljske situacije i pobune protiv moći koje nalazi u njegovim ranim poetskim i dramskim tekstovima, ali i u filmovima.

Kroatistički prilozi u ovom su svesku uglavnom jezikoslovni, no dva su posvećena književnim temama iz hrvatske srednjovjekovne proze i usmene književnosti. U prvom, polazeći od poetičkih osobina mirakula, Ivana Dizdar analizira priče o Marijinim čudima objavljenima u zbirci *Mirakuli slavne deve Marije* da bi propitala postupak alegorizacije u kontekstu „nove osjećajnosti“ srednjeg vijeka, dok se u drugom Denis Vekić fokusira na funkciju lika junaka u bajkama prikupljenim sredinom prošloga stoljeća na prostoru doline Neretve, sabranim u dvjema rukopisnim zbirkama Maje Bošković Stulli. Bajkama je posvećen i rad Liudmyle Diachuk, koja ovoj temi pristupa iz perspektive interpretativne teorije prevođenja. Cilj je njezina istraživanja identificirati prevoditeljske strategije Mykole Tereščenka razvijene u prijevodu s francuskog na ukrajinski jezik bajki za djecu koje je pod pseudonimom Marko Vovčok napisala Maria Vilinska između 1860. i 1870. dok je boravila u Parizu.

Nadalje, prijevodima se posvećuju Andrea Knežević i Petra Špadić otvarajući ovaj problem u kontekstu glotodidaktike, odnosno primijenjene lingvistike, te se u svom istraživanju prijevoda kao nastavne strategije u poučavanju inih jezika fokusiraju na kvalitativne i kvantitativne rezultate dobivene ispitivanjem stavova nastavnika inih jezika Sveučilišta u Zadru. Području glotodidaktike posvećeno je i rad Anite Memišević u kojemu autorica ukazuje na potencijalne čimbenike koji utječu na procesiranje glagola u drugom jeziku. U istraživanju provedenom među hrvatskim studentima engleskog jezika, ona analizira usvajanje glagola koji izriču put (engl. *Path verbs*) u engleskom kao stranom jeziku i putem empirijskih metoda uspoređuje njihovo procesiranje s glagolima kojima se izriče način kretanja (engl. *Manner verbs*).

Jezično i metodološki donekle izdvojen, ali vrijedan bohemistički prilog Jiříja Muryca napisan je na češkom jeziku, a istražuje jezični krajolik područja Donje Vitkovice u Ostravi. Polazeći od toga da jezični krajolik predstavlja „skup jezičnih praksi u javnom prostoru čiji vizualni i multimodalni oblici odražavaju širi kulturni, etnički i komunikacijski kontekst“, autor analitički propituje ulogu poljskog jezika koji se, uz češki i engleski, pojavljuje na višejezičnim natpisima spomenute regije.

Sociolingvističko i frazeološko istraživanje Dženise Mujević usmjereno je na rodno obilježenu frazeologiju u području govora Rožaja. Analiza korpusa prikupljenog terenskim istraživanjem za cilj ima utvrditi semantičke potencijale negativnih rodnih stereotipa koji oblikuju kolektivnu sliku o ženi i njezinu inferiornu percepciju u širem sociokulturnom kontekstu.

Slijede kroatistički jezikoslovni prilozi koji pokazuju raznovrsnost istraživačkih usmjerenja, uključujući dijalektologiju, leksikografiju, akcentologiju i standardologiju.

Proučavanjem predgovora i pogovora više od 130 hrvatskih dijalektnih rječnika, objavljenih od 1957. godine do danas, u radu koji se bavi perspektivama hrvatske dijalektne leksikografije Ivan Magaš propituje istraživačke pobude autora rječnika kako bi ukazao na prevladavajuću unutarnju motivaciju autora amatera i nedostatnu institucijsku potporu znanstvenim pristupima. Studija Helene Delaš prinos je proučavanju akcentologije hrvatskoga standardnog jezika u kojoj se, s ciljem ispitivanja stanja i prepoznavanja tendencija razvoja u standardnoj zapadnonovoštokavskoj izgovornoj praksi, daje pregled imenica tipa *ponos* te uz primjerena objašnjenja prikazuje kakva naglasna varijacija postoji u jednojezičnim rječnicima hrvatskog jezika. Marijana Tomelić Ćurlin i Tanja Brešan Ančić u svom prilogu temeljito se posvećuju analizi jezika, slovpisa i pravopisa *Priručnika za primaljstvo s Ričnikom likarskoga nazivlja i narodnih ričih* (1875) Ante Kuzmanića. Postavljanjem jezika Ante Kuzmanića u odnos prema jezičnoj normi i jeziku u drugoj polovini 19. stoljeća kada *Priručnik* nastaje, autorice pridonose stvaranju jasnije slike jezične koncepcije za kakvu su se

zalagali predstavnici zadarskoga filološkog kruga te time dodatno rasvjetljavaju jezič-nopovijesna zbivanja tog vremena. Slavica Vrsaljko donosi pregled korpusa savjeto-davnih članaka objavljenih u časopisu *Jezik* od 1952. do 1970. godine. To je razdoblje uredništva Ljudevita Jonkea koje započinje 1952. kada Hrvatsko filološko društvo pokreće časopis, a Jonke postaje njegovim prvim urednikom.

Na kraju, u ime uredništva zahvaljujem svim autoricama i autorima, recenzentica-ma i recenzentima na vrijednim priložima i na kolegijalnoj suradnji.

Miranda Levanat-Peričić